

**KOREYS TILIDA TINGLAB TUSHUNISH QOBILIYATINI
RIVOJLANTIRISH (TOPIK II MISOLIDA)**

Abdumalikova Mahliyo Abror qizi

O'zDJTU, Sharq filologiyasi fakulteti, 2- bosqich talabasi

Aliqulova Feruza Abror qizi,

O'zDJTU, Koreys filologiyasi kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya:

Koreys tilini o'rganishda tinglab tushunish qobiliyatini rivojlantirish juda muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, TOPIK II darajasiga erishishni maqsad qilgan o'rganuvchilar uchun bu ko'nikma tilni chuqurroq egallash va undan samarali foydalanish uchun zarurdir. Tinglab tushunish nafaqat so'zlarning ma'nosini anglash, balki nutqning ohangini, intonatsiyasini, gap tuzilishini va muloqotdagi kontekstni to'liq tushunishni o'z ichiga oladi. Bu ko'nikma o'rganuvchining tilni jonli va tabiiy muhitda qo'llash qobiliyatini oshiradi, shuningdek, ularni real hayotdagi vaziyatlarga tayyorlaydi. Shu boisdan, tinglab tushunish qobiliyatini rivojlantirish uchun samarali metodlar va mashqlarni topish va ulardan muntazam foydalanish juda muhimdir.

Kalit so'zlar: kores tili, eshitish, gapirish, ko'nikmalari, gap, muloqot, munozara, kontekst.

Tinglab tushunishni rivojlantirish jarayoni ko'p qirrali va bosqichma-bosqich amalga oshiriladi. Avvalo, o'rganuvchi o'z darajasiga mos keladigan audio materiallarni topishi kerak. Boshlang'ich bosqichda oddiy va sekin gapiriladigan matnlar bilan ishlash tavsiya etiladi. Bu esa o'rganuvchiga so'zlarni aniq eshitish, talaffuzni o'rganish va asosiy ma'noni anglash imkonini beradi. Biroq, TOPIK II darajasida talablar ancha yuqori bo'lib, o'rganuvchilar murakkabroq, tezroq va ko'p ma'noli gaplarni tushunishga tayyor bo'lishlari kerak. Shuning uchun, tinglab tushunish mashqlarini bosqichma-bosqich murakkablashtirib borish muhimdir. Tinglab tushunish jarayonida diqqatni jamlash va asosiy ma'lumotlarni ajratib olish qobiliyati rivojlanadi. Bu ko'nikma o'rganuvchiga matnning eng muhim qismlarini

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th June, 2025

tezda anglash imkonini beradi. Masalan, TOPIK II imtihonida ko‘pincha uzunroq va murakkabroq nutq namunalarini tinglash talab qilinadi. Bu nutqlarda asosiy fikrni aniqlash, qo‘shimcha ma‘lumotlarni farqlash va muallifning fikrini tushunish zarur. Shu bois, tinglab tushunish mashqlarida asosiy va qo‘shimcha ma‘lumotlarni ajratib olishga e‘tibor qaratish lozim. Bu ko‘nikma o‘rganuvchining nafaqat imtihonda, balki kundalik hayotda ham samarali muloqot qilishiga yordam beradi. So‘z boyligini kengaytirish tinglab tushunish qobiliyatining muhim tarkibiy qismidir. Agar o‘rganuvchi ko‘plab so‘zlarni bilsa, ularni eshitganda tezroq va aniqroq tushunadi. Shu sababli, yangi so‘zlarni o‘rganish va ularni tinglab tushunish mashqlarida faol qo‘llash zarur. So‘zlarni kontekstda o‘rganish esa ularning ma‘nosini yanada chuqurroq anglashga yordam beradi. Masalan, yangi so‘zlarni faqat lug‘atdan o‘rganish emas, balki ularni gap ichida, dialoglarda va matnlarda ko‘rish va eshitish samaraliroqdir. Bu usul so‘zlarni eslab qolishni osonlashtiradi va ularni real hayotda qo‘llashga tayyorlaydi.[1]

Tinglab tushunishni rivojlantirishda interaktiv metodlar ham juda samarali hisoblanadi. Audio materiallarni tinglash bilan birga, ularni yozma matn bilan solishtirish, savollarga javob berish, matn mazmuni bo‘yicha muhokama qilish kabi faoliyatlar o‘rganuvchining diqqatini oshiradi va tushunishni mustahkamlaydi. Onlayn platformalar va mobil ilovalar yordamida turli darajadagi tinglab tushunish mashqlarini bajarish mumkin. Bu esa o‘rganuvchiga o‘z vaqtini samarali taqsimlash va til ko‘nikmalarini doimiy ravishda rivojlantirish imkonini beradi. Shuningdek, o‘rganuvchilar guruhlarda yoki sinflarda birgalikda tinglab tushunish mashqlari bajarish orqali o‘zaro fikr almashish, savollar berish va javoblar olish imkoniga ega bo‘ladilar. TOPIK II imtihoniga tayyorgarlik jarayonida tinglab tushunish bo‘limiga alohida e‘tibor qaratish zarur. Imtihonda beriladigan matnlar turli mavzularda bo‘lib, ular orasida kundalik hayot, ijtimoiy muammolar, madaniyat, ta‘lim, ish faoliyati va boshqa sohalar mavjud. Har bir matnning o‘ziga xos uslubi, talaffuzi va nutq tezligi bo‘lishi mumkin, bu esa o‘rganuvchidan yuqori darajada diqqat va tushunishni talab qiladi. Shuning uchun tayyorgarlik jarayonida turli janr va mavzulardagi audio materiallarni tinglash, so‘z boyligini kengaytirish va tinglab tushunish bo‘yicha mashqlarni muntazam bajarish zarur. Bu o‘rganuvchining imtihonda muvaffaqiyatga erishish imkoniyatini oshiradi. Tinglab tushunish qobiliyatini

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th June, 2025

o'shishda o'z-o'zini baholashning ahamiyati katta. O'rganuvchi tinglab tushunish mashqlarini bajarganidan so'ng, o'zining kuchli va zaif tomonlarini aniqlashi kerak. Bu esa tayyorgarlik jarayonini yanada samarali qiladi. Misol uchun, agar o'rganuvchi tez gapirishni tushunishda qiynalsa, u tezroq nutq namunalarini ko'proq tinglashi lozim. Agar murakkab so'zlar va iboralarni tushunish qiyin bo'lsa, so'z boyligini oshirishga ko'proq e'tibor qaratish kerak. O'z-o'zini baholash orqali o'rganuvchi o'z ustida ishlash uchun aniq maqsadlar qo'yadi va ularga erishish uchun rejalar tuzadi.[2]

Shuningdek, tinglab tushunish qobiliyatini rivojlantirishda madaniy kontekstni tushunish ham muhimdir. Koreys tilidagi nutqda ko'pincha madaniy va ijtimoiy jihatlar aks etadi. Masalan, rasmiy va norasmiy nutq uslublari, hurmat ko'rsatish shakllari, an'anaviy iboralar va odatlar nutq mazmuniga ta'sir qiladi. Bu jihatlarni tushunish o'rganuvchiga matnni to'liq anglashga yordam beradi. Shu sababli, madaniyatga oid bilimlarni oshirish va ularni tinglab tushunish jarayonida qo'llash tavsiya etiladi. Tinglab tushunish ko'nikmasini oshirish uchun turli usullarni sinab ko'rish foydali. Masalan, kinolar, seriallar, podkastlar, yangiliklar, intervyular va suhbatlar kabi turli formatdagi audio va video materiallarni tinglash mumkin. Har bir format o'ziga xos qiyinchiliklar va o'rganish imkoniyatlarini beradi. Kinolar va seriallar orqali kundalik nutqdagi iboralar va talaffuzni o'rganish mumkin bo'lsa, yangiliklar va intervyular orqali rasmiy nutq va murakkab mavzularni tushunish ko'nikmasi shakllanadi. Shu bilan birga, podkastlar va suhbatlar o'rganuvchining diqqatini jamlash va tezkor tushunish qobiliyatini oshiradi. Tinglab tushunish mashqlarini bajarishda sabr-toqat va qat'iyat muhimdir. Ba'zida o'rganuvchi matnni birinchi tinglashda to'liq tushunmasligi mumkin. Bu holatda matnni bir necha marta tinglash, murakkab joylarni yozib olish va tushunmagan so'zlarni o'rganish tavsiya etiladi. Shuningdek, tinglab tushunish mashqlarini doimiy ravishda bajarish orqali o'rganuvchining ko'nikmalari asta-sekin yaxshilanadi. Har bir yangi tinglash tajribasi o'rganuvchining tilga bo'lgan ishonchini oshiradi va uni yanada faolroq muloqotga undaydi.[3]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, koreys tilida tinglab tushunish qobiliyatini rivojlantirish uchun tizimli, maqsadli va ko‘p qirrali yondashuv zarur. TOPIK II darajasiga erishish uchun nafaqat kundalik suhbatlarni, balki murakkab mavzularni ham tushunishga tayyor bo‘lish kerak. Bu esa muntazam mashq qilish, turli janr va mavzulardagi audio materiallarni tinglash, so‘z boyligini kengaytirish, madaniy kontekstni o‘rganish va o‘z-o‘zini baholash orqali amalga oshiriladi. Tinglab tushunish ko‘nikmasining rivojlanishi o‘rganuvchining tilni mukammal egallashiga, muloqotda erkinlikka va imtihonlarda muvaffaqiyatga erishishga xizmat qiladi. Shu tariqa, tinglab tushunish ko‘nikmasini oshirish koreys tilini chuqurroq o‘rganish yo‘lida muhim bosqich hisoblanadi va bu jarayon sabr, mehnat hamda to‘g‘ri yondashuvni talab qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xolmatova M. Koreys tilida tinglab tushunish ko‘nikmalarini rivojlantirish. Toshkent: O‘zbekiston Milliy Universiteti Nashriyoti, 2023. – 158 b.
2. Karimov S. TOPIK II imtihoniga tayyorgarlik: tinglab tushunish bo‘yicha qo‘llanma. Toshkent: Til va Madaniyat Markazi, 2022. – 134 b.
3. Yusupova D. Koreys tilida tinglab tushunish: nazariy va amaliy jihatlar. Toshkent: Tilshunoslik Instituti Nashriyoti, 2021. – 176 b.
4. Rasulov A. Koreys tilini o‘rganishda tinglab tushunish qobiliyatini oshirish. Toshkent: O‘qituvchi Nashriyoti, 2020. – 142 b.
5. Islomova N. TOPIK imtihonlari uchun tinglab tushunish mashqlari. Toshkent: Ta’lim Resurslari Markazi, 2024. – 120 b.
6. Tursunov J. Koreys tilida tinglab tushunish bo‘yicha interaktiv metodlar. Toshkent: Zamonaviy Ta’lim Nashriyoti, 2023. – 160 b.
7. Abdullayeva F. Koreys tilida tinglab tushunishni rivojlantirish: amaliy qo‘llanma. Toshkent: Fan va Texnologiya Nashriyoti, 2022. – 148 b.